

Đánh giá và tư duy về tư duy

Siêu nhận thức, hay “tư duy về tư duy” đề cập đến những quá trình hoạt động trí óc kiểm soát và điều chỉnh cách con người tư duy. Siêu nhận thức đặc biệt quan trọng trong thực hiện dự án, bởi vì học sinh phải quyết định sử dụng những kỹ thuật nào và sử dụng chúng như thế nào. Nghiên cứu của Marzano (1998) về 4000 sự can thiệp khác nhau trong giảng dạy cho thấy rằng những tác động có hiệu quả nhất trong việc tăng cường việc học của học sinh là những tác động tập trung vào cách học sinh suy nghĩ về quá trình tư duy của mình và cách các em cảm nhận về bản thân mình trong vai trò những người học.

Đánh giá đóng một vai trò quan trọng trong việc dạy học siêu nhận thức. Để học sinh có thể kiểm soát được quá trình tư duy của mình, trước hết các em phải nhận thức được các quá trình đó. *Trong bài Trái đất chuyển động dưới chân tôi*, một kế hoạch bài dạy trong phần Thiết kế những dự án hiệu quả, các nhà khoa học lớp 7 theo dõi dữ liệu về động đất trên trang Web và phác họa tọa độ địa lý của hoạt động động đất tại thời điểm đó. Học sinh sử dụng thông tin khoa học này để phát triển Kế hoạch sẵn sàng đối phó động đất cho các khu vực cụ thể. Thầy Cole sẽ tập trung vào nhận thức của học sinh về các kỹ năng phân tích dữ liệu trong bài học này. Thầy bắt đầu bằng việc làm mẫu cách thầy suy nghĩ về dữ liệu thầy đã thu thập được về động đất ở Argentina. Thầy miêu tả chi tiết cách thầy đang tìm ra các sơ đồ tọa độ và rút ra kết luận từ các thông tin như thế nào.

Sau đó thầy yêu cầu học sinh làm việc theo cặp, phân tích dữ liệu của các em trong khi nói to ý nghĩ của mình lên. Học sinh được phát các bảng danh mục và được yêu cầu ghi chú các kỹ năng phân tích dữ liệu mà các em thấy bạn mình đang sử dụng. Trong khi học sinh đang chia sẻ quá trình tư duy của các em, thầy Cole ghi lại những quan sát của mình về khả năng trình bày quá trình tư duy của các em, lưu ý những học sinh nào có vẻ gặp khó khăn nhất để thầy có thể làm việc với các em sau đó.

Ở cuối hoạt động, thầy yêu cầu học sinh viết vào sổ tay học tập của mình, trả lời các gợi ý sau:

1. Em đã sử dụng những kỹ thuật tư duy nào khi em suy nghĩ về những dữ liệu của em?
2. Bạn em đã sử dụng những kỹ thuật tư duy nào?
3. Các kỹ thuật của em thành công như thế nào?
4. Lần tới em có thể thử kỹ thuật nào?

Thầy Cole sử dụng những quan sát của mình và thông tin từ sổ tay học tập của học sinh để chuẩn bị các hoạt động hướng dẫn giúp tất cả học sinh tăng cường nhận thức và khả năng kiểm soát cũng như thao tác các kỹ thuật phân tích dữ liệu một cách thành công, những kỹ thuật mà sẽ giúp các em phát triển thành những người học tự định hướng.

Học sinh học những gì được đánh giá. Trong một thời gian rất dài nhiều giáo viên đã cho rằng học sinh sẽ tự động có được các kỹ năng tư duy cấp độ cao nếu các em đang học về nội dung hoặc được giao những câu hỏi cấp độ cao để trả lời. Thật không may là sự thật không phải vậy. Hướng dẫn và đánh giá trong tư duy không tình cờ diễn ra. Giáo viên phải dạy một cách rõ ràng các loại tư duy họ mong đợi ở học sinh của mình và đánh giá tư duy đó bằng nhiều cách để chắc chắn rằng học sinh đang phát triển như những nhà tư duy.